

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

BIURO POMOCY TECHNICZNEJ

Wytyczna dotycząca zawartości i zasad realizacji działania „Plan komunikacyjny” Planu operacyjnego KSOW 2014-2020 oraz nadzoru nad jego realizacją.

Wersja 2

Data: 09.03.2014 r.

Termin stosowania niniejszej wytycznej:

Wytyczna obowiązuje od dnia zatwierdzenia. Jednocześnie traci moc wytyczna z dnia 20 października 2015 r.

Zatwierdzenie wytycznej

	Data	Podpisy
Przygotowanie Wytycznej	07.03.2017	
Sprawdzenie Wytycznej	08.03.2017	
Akceptacja Wytycznej przez z-cę dyrektora Biura Pomocy Technicznej nadzorującego pracę Wydziału Zarządzania KSOW	09.03.2017	Zastępca Dyrektora Biura Pomocy Technicznej Małgorzata Osińska
Akceptacja dyrektora Biura Pomocy Technicznej	07.03.2017	DYREKTOR BIURA Pomocy Technicznej Krzysztof Rodzik
Zatwierdzenie przez Podsekretarza Stanu nadzorującego pracę Biura Pomocy Technicznej	09.03.2017	PODSEKRETARZ STANU Ryszard Zarudzki

Historia zmian

Nr wersji	Data	Autorzy	Opis zmian

Spis treści

Słownik pojęć:	4
1. Wstęp	6
2. Podmioty odpowiedzialne za zapewnienie realizacji działań informacyjnych i reklamowych PROW 2014-2020	6
3. Zawartość Planu komunikacyjnego	6
4. Przygotowanie/ planowanie operacji do realizacji	6
4.1 Cele planowane do osiągnięcia	7
4.2 Grupy docelowe	7
4.3 Działania obowiązkowe	7
4.4 Wypełnianie formularza zgłoszenia propozycji operacji w ramach działania „Plan komunikacyjny”	7
4.5 Wskaźniki realizacji operacji	8
5. Zgłaszanie operacji do realizacji w ramach działania „Plan komunikacyjny”	8
5.1 Właściwe merytorycznie departamenty MRiRW	8
5.2 Podmioty wdrażające i agencja płatnicza	8
6. Ocena formalna, merytoryczna i finansowa	9
7. Zasady realizacji działania „Plan komunikacyjny”	10
7.1 Zmiana Planu komunikacyjnego (zgłoszenie nowej operacji, rezygnacja z operacji, dokonanie zmian w operacji)	11
8. Zapewnienie odpowiedniej wizualizacji Programu	11
9. Nadzór nad realizacją działania „Plan komunikacyjny”	12
Załącznik	12

Słownik pojęć:

PROW 2014-2020/PROW/Program - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

KSOW/ KSOW 2014-2020 – Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

MRiRW – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

IZ - Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 (Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi)

podmioty wdrażające – podmioty, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (poz. 349 z późn. zm.) - samorządy województw, Agencja Rynku Rolnego,

agencja płatnicza – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

BPT - Biuro Pomocy Technicznej MRiRW

Strategia – Strategia komunikacji PROW 2014-2020

Jednostka centralna – zgodnie z art. 55 ust 1 i ust. 4 ustawy o EFRROW instytucja zarządzająca lub jednostka sektora finansów publicznych albo fundacja, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, upoważniona w drodze rozporządzenia przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Wytyczna - Wytyczna dotycząca zawartości i zasad realizacji Planu komunikacyjnego PROW 2014-2020 oraz nadzoru na jego realizacją

Procedura – Procedura weryfikacji formularzy i oceny zgłoszonych operacji do realizacji w ramach działania „Plan komunikacyjny” Planu operacyjnego 2016-2017 i w latach następnych w ramach KSOW 2014-2020

właściwe merytorycznie departamenty MRiRW – departamenty MRiRW realizujące zadania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie PROW 2014-2020

ustawa o EFRROW - ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Podstawa prawna wytycznej

Artykuł 56 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwana dalej ustawą o EFRROW (poz. 349 z późn. zm.).

Cel i zakres wytycznej

Celem wytycznej jest zapewnienie jednolitego i prawidłowego wykonywania zadań, o których mowa w art. 57a pkt 1 ustawy o EFRROW w zakresie realizacji planu komunikacyjnego, o którym mowa w art. 54 ust. 3 lit. b ppkt vi rozporządzenia nr 1305/2013, przez Instytucję Zarządzającą (IZ) oraz podmioty wdrażające (samorządy województw, Agencja Rynku Rolnego) i agencję płatniczą (Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa).

Niniejsza wytyczna określa:

- 1) zawartość i zasady realizacji działania „Plan komunikacyjny” Planu operacyjnego KSOW 2014-2020 oraz nadzoru nad jego realizacją,
- 2) sposób postępowania przy realizacji Planu komunikacyjnego (operacji) IZ, podmiotów wdrażających i agencji płatniczej.

Definicje

Ogólna definicja operacji została określona w art. 2 pkt 9 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, zgodnie z którą „operacja” oznacza *projekt, umowę, przedsięwzięcie lub grupę projektów wybrane przez instytucje zarządzające danych programów lub na ich odpowiedzialność, przyczyniające się do realizacji celów priorytetu lub priorytetów, do których się odnoszą; w kontekście instrumentów finansowych operacja składa się z wkładów finansowych z programu do instrumentów finansowych oraz z późniejszego wsparcia finansowego świadczonego przez te instrumenty finansowe*. Bazując na definicji, o której mowa w art. 2 pkt 9 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, dla potrzeb pomocy technicznej PROW, uwzględniając jej charakter, przyjęto następującą definicję operacji, tj. *operacja oznacza projekt lub grupę projektów wybrane przez instytucję zarządzającą danym programem lub na jej odpowiedzialność, przyczyniające się do realizacji celów pomocy technicznej, określonych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich, realizowanych w danym okresie*.

Zgodnie z art. 65 ust. 6 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 operacje nie mogą zostać wybrane do wsparcia z EFSI, jeśli zostały one fizycznie ukończone lub w pełni zrealizowane przed przedłożeniem instytucji zarządzającej wniosku o dofinansowanie w ramach programu operacyjnego, niezależnie od tego, czy wszystkie powiązane płatności zostały dokonane przez beneficjenta.

1. Wstęp

W planie operacyjnym ujęte są operacje tj. plany komunikacyjne poszczególnych jednostek, które:

- przeszły ocenę formalną, merytoryczną i finansową,
- mieszczą się w limicie środków danej jednostki w ramach pomocy technicznej PROW 2014-2020,
- są zgodne z niniejszą Wytyczną.

2. Podmioty odpowiedzialne za zapewnienie realizacji działań informacyjnych i reklamowych PROW 2014-2020

Zgodnie z art. 57a pkt 1 ustawy o EFRROW, zapisami PROW 2014-2020 oraz Strategii, podmiotami odpowiedzialnymi za realizację planów komunikacyjnych, tj. zapewnienie realizacji działań informacyjnych i reklamowych PROW, i zaangażowanymi w realizację działania „Plan komunikacyjny” są podmioty wdrażające, agencja płatnicza oraz IZ (departamenty MRiRW realizujące zadania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie PROW 2014-2020 – właściwe merytorycznie departamenty MRiRW).

3. Zawartość Planu komunikacyjnego

Zgodnie z zapisami PROW 2014-2020 oraz Strategii operacje zgłaszane do realizacji w zakresie działania „Plan komunikacyjny”, mogą dotyczyć informowania i reklamy PROW 2014-2020, jego rezultatów, nowego okresu programowania (2021-2027) oraz informowania o efektach PROW 2007-2013 w ujęciu horyzontalnym.

Właściwe merytorycznie departamenty MRiRW, podmioty wdrażające i agencja płatnicza zgłaszają operacje, które po ich ocenie i włączeniu do dwuletniego planu operacyjnego stają się Planem komunikacyjnym danej jednostki.

Operacje realizowane w ramach dwuletniego planu operacyjnego finansowane są ze środków pomocy technicznej PROW 2014-2020.

4. Przygotowanie/ planowanie operacji do realizacji

Właściwe merytorycznie departamenty MRiRW, podmioty wdrażające i agencja płatnicza planując operacje (składające się na dany plan komunikacyjny) do realizacji w ramach dwuletniego planu operacyjnego określają cele do osiągnięcia, grupy docelowe, do których

będą kierowane działania, wybierają narzędzia dotarcia do grup docelowych uwzględniając obowiązkowe kanały komunikacji i wskaźniki realizacji operacji.

4.1 Cele planowane do osiągnięcia

Właściwe merytorycznie departamenty MRiRW, podmioty wdrażające i agencja płatnicza określają cele, które zamierzają osiągnąć w danym planie komunikacyjnym. Cele te są zgodne z celami głównymi określonymi w Strategii oraz zgodne z minimum jednym celem szczegółowym określonym w Strategii.

4.2 Grupy docelowe

Właściwe merytorycznie departamenty MRiRW, podmioty wdrażające i agencja płatnicza definiują odbiorców swoich działań, czyli komu planuje się przekazywać informacje, i jaki jest cel jakemu służy przekazana informacja. Odbiorcy informacji (grupy docelowe) określani zostali w Strategii.

4.3 Działania obowiązkowe

Biorąc pod uwagę zapisy Programu i Strategii obowiązkowymi działaniami do realizacji w ramach każdego planu operacyjnego są:

a) punkt informacyjny PROW 2014-2020;

Przekazywanie osobom zainteresowanym aktualnych informacji na temat Programu, w tym szczegółowe wyjaśnienia dotyczące warunków udziału w Programie, bezpośrednie wskazówki związane z procedurą ubiegania się o pomoc. Działania te są prowadzone przez bezpośredni kontakt z klientami w punktach informacyjnych, kontakt telefoniczny, w tym infolinie lub pisemne udzielanie wyjaśnień.

b) prowadzenie działań na stronie internetowej poprzez publikację aktualnych informacji i dokumentów dotyczących Programu;

c) współpraca ze środkami masowego przekazu;

Działania informacyjne i reklamowe prowadzone za pośrednictwem środków masowego przekazu: telewizja, radio, prasa lub internet.

4.4 Wypełnianie formularza zgłoszenia propozycji operacji w ramach działania „Plan komunikacyjny”

Właściwe merytorycznie departamenty MRiRW, podmioty wdrażające i agencja płatnicza wypełniają formularz zawierający planowane działania informacyjne i reklamowe, które zostaną podjęte zgodnie z określonymi celami wskazując szacowaną m. in. ilość konferencji i przewidywaną ilość osób uczestniczących, ilość wydanych broszur, ilość osób poinformowanych przez punkty informacyjne, itd. oraz sposób ich realizacji.

4.5 Wskaźniki realizacji operacji

W formularzu wskazywane są zakładane rezultaty operacji opisujące efekty natychmiastowe jakie nastąpią w wyniku jego realizacji np. liczba osób, które zostaną przeszkolone.

5. Zgłaszanie operacji do realizacji w ramach działania „Plan komunikacyjny”

Jednostka centralna pisemnie informuje podmioty wdrażające i agencję płatniczą oraz właściwe merytorycznie departamenty MRiRW o możliwości zgłoszenia operacji w ramach działania „Plan komunikacyjny”, celem ich włączenia do dwuletniego planu operacyjnego. Termin na zgłoszenie operacji w zakresie działań informacyjnych i reklamowych (tj. dzień wysłania w formie papierowej i na adresy mailowe) określony jest w piśmie informującym o możliwości zgłoszenia propozycji operacji. Po uzyskaniu informacji, właściwe merytorycznie departamenty MRiRW, podmioty wdrażające i agencja płatnicza zgłaszają na formularzu stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszej wytycznej, operacje dotyczące informowania i rozpowszechniania informacji o PROW 2014-2020. Formularz wypełnia się zgodnie z instrukcją wypełnienia stanowiącą załącznik nr 3 do niniejszej procedury. Formularz zawiera m. in. pełną nazwę podmiotu zgłaszającego, budżet wyrażony w kwocie brutto w podziale na poszczególne lata oraz dane dotyczące operacji. Pozycja „Wnioskowana kwota operacji” obejmuje koszty kwalifikowalne w ramach Schematu II Pomocy Technicznej PROW 2014-2020. Przygotowując operacje IZ, podmioty wdrażające i agencja płatnicza stosują się do Strategii oraz Wytycznej. W ramach procedury zmian Planu komunikacyjnego Planu operacyjnego można dokonać zgłoszenia rezygnacji z operacji (formularz - załącznik nr 4 do wytycznej, instrukcja do wypełniania załącznik nr 5) lub zgłaszania zmian w operacji do realizacji (formularz - załącznik nr 6 do wytycznej, instrukcja do wypełniania załącznik nr 7). O możliwości zmian ww. zakresie Jednostka centralna informuje pisemnie.

5.1 Właściwe merytorycznie departamenty MRiRW

Każdy z departamentów MRiRW realizujących zadania Ministra RiRW w zakresie PROW 2014-2020 składa jeden formularz, który zawiera wszystkie operacje planowane do realizacji. Przed przekazaniem formularza do Jednostki centralnej operacje są akceptowane przez nadzorującego dany departament Sekretarza bądź Podsekretarza Stanu.

5.2 Podmioty wdrażające i agencja płatnicza

Każdy z podmiotów wdrażających i agencja płatnicza składają po jednym formularzu, który zawiera wszystkie operacje planowane do realizacji przez dany podmiot/ agencję.

Przed przekazaniem formularza do Jednostki centralnej operacje są podpisane:

- w przypadku podmiotów wdrażających przez marszałka województwa lub zarząd województwa, oraz posiadają rekomendację właściwej Wojewódzkiej Grupy Roboczej,
- w przypadku agencji płatniczej przez prezesa agencji.

Przygotowując operacje właściwe merytorycznie departamenty MRiRW, podmioty wdrażające i agencja płatnicza stosują się do Strategii oraz niniejszych Wytycznych.

6. Ocena formalna, merytoryczna i finansowa

Ocena formalna

Ocena formalna formularza zgłaszania propozycji operacji dotyczy sprawdzenia, czy:

- 1) podmiot jest uprawniony do zgłoszenia operacji;
- 2) zgłoszona operacja dotyczy działania/poddziałania PROW 2014-2020 będącego we właściwości podmiotu zgłaszającego;
- 3) został złożony właściwy formularz wraz z wymaganymi załącznikami;
- 4) formularz został podpisany przez upoważnioną osobę;
- 5) wszystkie pola formularza zostały wypełnione (w tym załącznik).

Ocena formalna formularza rezygnacji z operacji dotyczy sprawdzenia, czy:

- 1) formularz rezygnacji z operacji został złożony przez podmiot, który zgłosił tę operację do realizacji;
- 2) operacja zgłoszona do rezygnacji jest ujęta w Planie komunikacyjnym Planu operacyjnego (nazwa operacji, planowany termin realizacji, budżet operacji brutto, wnioskowana kwota operacji brutto);
- 3) został złożony właściwy formularz;
- 4) formularz został podpisany przez upoważnioną osobę;
- 5) wszystkie pola formularza zostały wypełnione;

Ocena formalna formularza zgłaszania zmian w operacji dotyczy sprawdzenia, czy:

- 1) formularz zmian w operacji został złożony przez podmiot, który zgłosił tę operację do realizacji
- 2) operacja zgłoszona do zmiany jest ujęta w Planie komunikacyjnym Planu operacyjnego i dane dotyczące zmienianej operacji (przed zmianą) są zgodne z danymi ujętymi w Planie komunikacyjnym Planu operacyjnego;
- 3) został złożony właściwy formularz wraz z wymaganymi załącznikami;
- 4) formularz został podpisany przez upoważnioną osobę;
- 5) wszystkie pola formularza zostały wypełnione (w tym załącznik).

Ocena merytoryczna

Ocena merytoryczna zgłoszonych operacji i zmian w operacji obejmuje następujące elementy (kryteria):

1. W jakim stopniu cele operacji realizują cele KSOW?
2. W jakim stopniu cele operacji realizują priorytety PROW?
3. W jakim stopniu cele zamierzone do osiągnięcia w ramach operacji są zgodne z celami głównymi określonymi w Strategii?
4. W jakim stopniu cele zamierzone do osiągnięcia w ramach operacji są zgodne z co najmniej jednym celem szczegółowym określonym w Strategii?

5. W jakim stopniu narzędzia komunikacji są zgodne z grupą docelową (dostosowanie narzędzi komunikacji do odbiorców informacji)?
6. W jakim stopniu operacja jest zgodna z Wytyczną w zakresie m. in grup docelowych, działań obowiązkowych oraz wskaźników realizacji operacji?
7. Uzasadnienie operacji:
 - a. Czy uzasadniona została potrzeba realizacji operacji?
 - b. Czy prawidłowo została zidentyfikowana grupa docelowa operacji?

Ocena merytoryczna rezygnacji z operacji obejmuje weryfikację, czy została podana przyczyna rezygnacji z realizacji operacji i jest uzasadniona oraz czy brak realizacji operacji nie będzie miał negatywnego wpływu na realizację celów KSOW, celów głównych oraz celów szczegółowych Strategii komunikacji PROW 2014-2020 przez dany podmiot biorąc pod uwagę wszystkie operacje realizowane przez dany podmiot w ramach Planu komunikacyjnego w okresie, w którym miała być realizowana operacja zgłoszona do rezygnacji.

Ocena finansowa

Ocena finansowa zgłoszonych operacji i zmian w operacji obejmuje następujące elementy (kryteria):

1. Czy zaplanowane w ramach operacji wydatki są niezbędne do realizacji i osiągnięcia określonych celów?
2. Czy zaplanowane wydatki są racjonalne? W jakim stopniu zaplanowane koszty odbiegają od ceny rynkowej?

W przypadku rezygnacji z operacji nie jest przeprowadzana ocena finansowa.

7. Zasady realizacji działania „Plan komunikacyjny”

W ramach działania operacje realizowane są zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym ustawy o EFRROW, rozporządzenia Ministra Rolnictwa i rozwoju Wsi z dnia 20 września 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy technicznej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (poz. 1549 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu konkurencyjnego wyboru wykonawców zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji i warunków dokonywania zmniejszeń kwot pomocy oraz pomocy technicznej (Dz. U. poz. 106). Realizowane Plany komunikacyjne, składające się ze zgłoszonych operacji podlegają bieżącemu monitoringowi przez tę jednostkę. Celem jest uzyskanie danych na temat stanu realizacji planu. Monitoring prowadzony jest na podstawie zdefiniowanych wskaźników finansowych oraz wskaźników produktu i rezultatu określonych w Planie działania KSOW 2014-2020.

Prowadzone działania informacyjne i reklamowe są odpowiednio dokumentowane. Dowody te dołączane są do wniosku o przyznanie pomocy technicznej w ramach PROW lub do

wniosku o płatność, gdy na etapie składania wniosku o przyznanie pomocy technicznej, jednostka nie dysponuje tymi dowodami.

Z realizacji Planów komunikacyjnych przygotowywane są informacje i sprawozdania zgodnie z warunkami określonymi w Planie działania KSOW 2014-2020.

Zrealizowane Plany komunikacyjne podlegają kontroli. Kontrola w zakresie planów podmiotów wdrażających i agencji płatniczej przeprowadzana jest przez IZ, w zakresie planu IZ przez Jednostkę centralną.

7.1 Zmiana Planu komunikacyjnego (zgłoszenie nowej operacji, rezygnacja z operacji, dokonanie zmian w operacji)

Właściwe merytorycznie departamenty MRiRW, podmioty wdrażające i agencja płatnicza realizując działania informacyjne i reklamowe na bieżąco dokonują oceny w zakresie aktualnej sytuacji w obszarze wdrażanych działań PROW i zapotrzebowania odbiorców na informacje.

Podczas wdrażania operacji w ramach dwuletnich planów operacyjnych, gdy zaistnieją uzasadnione czynniki, może być konieczne realizowanie działań informacyjnych i reklamowych, które nie uzyskały jeszcze akceptacji Grupy Roboczej ds. KSOW, i/lub może być konieczna rezygnacja z operacji, które są ujęte w zaakceptowanym dwuletnim planie operacyjnym.

W takiej sytuacji właściwy merytorycznie departament MRiRW/podmiot wdrażający/ agencja płatnicza przed rozpoczęciem realizacji nowej operacji zgłasza ją na formularzu (załącznik nr 2 do wytycznej) do Jednostki centralnej, a w przypadku operacji zgłaszanej przez IZ uzyskując uprzednio akceptację, o której mowa w pkt 5.1 niniejszej wytycznej.

Wprowadzenie zmian w operacji już ujętej w Planie komunikacyjnym bądź rezygnacja z operacji już ujętej w Planie komunikacyjnym wymaga przeprowadzenia oceny formalnej, merytorycznej i finansowej, o której mowa w wytycznej. Ww. zmiany są zgłaszane odpowiednio na formularzach nr 6 (zmiana w operacji) i nr 4 (rezygnacja z operacji) do wytycznej.

Ww. zmiany są następnie niezwłocznie przedstawiane do zaakceptowania Grupie Roboczej ds. KSOW.

8. Zapewnienie odpowiedniej wizualizacji Programu

Niezbędnym elementem realizowanych operacji w ramach Planu komunikacyjnego jest wizualizacja Programu zgodna z załącznikiem III rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) NR 808/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 227 z 17 lipca 2014).

Zasady wizualizacji określone są w załączniku nr 1 do niniejszej wytycznej.

9. Nadzór nad realizacją działania „Plan komunikacyjny”

Nadzór nad realizacją działania „Plan komunikacyjny” sprawuje IZ PT. IZ PT, w ramach nadzoru, zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy o EFRROW wydaje wytyczne i polecenia, żąda przedstawienia informacji i udostępniania dokumentów oraz przeprowadza kontrole realizacji planów.

Załącznik

- Zał. nr 1 - Zasady wizualizacji;
- Zał. nr 2 - Formularz zgłaszania propozycji operacji do realizacji w ramach działania Plan komunikacyjny Planu operacyjnego 20...-20... Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- Zał. nr 3 - Instrukcja wypełnienia formularza zgłaszania propozycji operacji;
- Zał. nr 4 - Formularz rezygnacji z operacji zgłoszonej do realizacji w ramach działania Plan komunikacyjny Planu operacyjnego 20...-20... Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- Zał. nr 5 - Instrukcja wypełnienia formularza rezygnacji z operacji;
- Zał. nr 6 - Formularz zgłaszania zmian w operacji do realizacji w ramach działania Plan komunikacyjny Planu operacyjnego 20...-20... Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- Zał. nr 7 - instrukcja wypełnienia formularza zgłaszania zmian w operacji.

Zasady wizualizacji

1. Definicje:

1) operacja - projekt lub grupa projektów wybrane przez instytucję zarządzającą danym programem lub na jej odpowiedzialność, przyczyniające się do realizacji celów pomocy technicznej, określonych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020/ Program), realizowanych w danym okresie.

2) działania informacyjne zawierające informacje merytoryczne – to działania, które związane są z przekazywaniem merytorycznych informacji o Programie, w tym o możliwościach jakie oferuje Program i zasadach uzyskania dostępu do finansowania.

W szczególności są to:

- przygotowane i rozdystrybuowane materiały informacyjne w formie publikacji drukowanych (foldery, ulotki, broszury),
- przygotowane i rozdystrybuowane materiały informacyjne na konkursy, imprezy o charakterze rolniczym, szkolenia/konferencje/seminaria/spotkania/warsztaty,
- przygotowane i opublikowane/ wyemitowane materiały informacyjne w mediach (telewizja, radio, prasa, internet), tj. artykuły (w prasie, w internecie), filmy, reklamy, reportaże, audycje, felietony, programy, inne materiały informacyjne,
- przeprowadzone szkolenia/ konferencje/ seminaria/ spotkania/ warsztaty (prezentacje, materiały szkoleniowe/konferencyjne).

3) działania informacyjne niezawierające informacji merytorycznych, inaczej działania reklamowe to działania polegające na promowaniu Programu, informowaniu o wkładzie Unii Europejskiej (UE/ Unia) i o roli odgrywanej przez Unię w programie.

W szczególności to:

- banery /roll-up;
 - nagrody, ogłoszenia w konkursach,
 - drukowane materiały promocyjne (plakaty, ulotki),
 - materiały promocyjne tzw. gadżety,
- lub samodzielnie funkcjonujące, takie jak:
- informacje/ogłoszenia prasowe, np. z krótką informacją o naborze wniosków, planowanym wydarzeniu plenerowym, konkursie, festynie, związanym z realizowaną operacją;
 - materiały w formie elektronicznej, np.: reklamy, banery internetowe,
 - spoty radiowe.

4) treści merytoryczne – za treści merytoryczne uznawane są przekazywane informacje dotyczące wiedzy ogólnej i szczegółowej na temat PROW 2014-2020 i poszczególnych jego działań i poddziałań, w tym informacje związane z warunkami i trybem przyznawania pomocy, praktycznej wiedzy i umiejętności o sposobie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy, biznesplanów, wniosków o płatność;

5) strona tytułowa – jest to pierwsza strona okładki np. broszur, biuletynów, itp. w przypadku ulotek pierwsza strona ulotki;

6) spoty radiowe niezawierające treści merytorycznych – to spoty, które zawierają np. krótką informację o naborze wniosków, planowanym wydarzeniu plenerowym, konkursie, festynie, związanym z realizowaną operacją, w przypadku takich spotów wizualizacja to przeczytanie przez lektora sloganu „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

7) przedmioty promocyjne – tzw. gadżety, których powierzchnia nadruku posiada takie wymiary, które pozwalają na zachowanie czytelności przy zamieszczaniu symbolu UE, sloganu i logo PROW 2014-2020;

8) miejsce realizacji operacji – definicja uzależniona jest od rodzaju realizowanego projektu: w przypadku operacji związanych z inwestycjami jest to miejsce realizacji inwestycji, które może być jednocześnie siedzibą beneficjenta. Dla operacji takich jak organizacja pikniku miejscem jej realizacji jest sam piknik, dla projektów miękkich (szkolenia, warsztaty) będzie to sala szkoleniowa/konferencyjna, w której odbywa się szkolenie/ warsztat. W przypadku realizacji operacji, które ze względu na zakres obejmują więcej niż jedną miejscowość, oznaczenie zamieszczane jest w każdym miejscu realizacji operacji;

9) zakończenie operacji – w przypadku operacji związanej z inwestycją jest to operacja, która została ukończona i beneficjent otrzymał zwrot poniesionych kosztów;

10) logo Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – znak PROW 2014-2020 wraz z nazwą Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;

11) logo Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich – znak KSOW wraz z nazwą Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich.

2. Zasady zastosowania znaków/logo

1) Działania informacyjne realizowane przez beneficjenta, dokumenty upubliczniane i przeznaczone dla uczestników np. szkoleń, są oznaczone przy pomocy następujących elementów:

- symbol/znak Unii Europejskiej,
- slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”, lub w przypadku materiałów promocyjnych pełna nazwa funduszu: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- logo Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 lub dopuszczalny wyłącznie na materiałach promocyjnych (gadżetach), znak PROW 2014-2020,
- w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader, należy zamieścić logo LEADER,
- w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach KSOW - logo lub znak KSOW,
- w przypadku realizacji działań informacyjnych i promocyjnych związanych z unijnymi lub krajowymi systemami jakości żywności odpowiednio: logo Integrowanej Produkcji, Chronionej Nazwy Pochodzenia, Chronionego Oznaczenia Geograficznego, Gwarantowanej Tradycyjnej Specjalności, Rolnictwa Ekologicznego, Jakość i Tradycja.

Dodatkowo w pkt 13 określone są wymagania w zakresie oznakowania operacji finansowanych z więcej niż jednego funduszu.

2) Miejsce realizacji operacji – wymagania określone są w tabeli nr 3.

3) Za niestosowanie elementów wymienionych w załączniku III rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 808/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) pomoc przyznawana jest w pomniejszonej wysokości zgodnie z § 9 ust 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 września 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy technicznej (poz. 1549 z późn. zm.). Zgodnie z załącznikiem 3 przedmiotowego rozporządzenia wysokość pomniejszeń w związku z niewypełnieniem obowiązku, o którym mowa w rozporządzeniu nr 808/2014 wynosi 1 % kwoty, o której zwrot w ramach danej operacji ubiega się beneficjent.

4) Symbol (inna nazwa - znak) Unii Europejskiej oraz logo/znak PROW 2014-2020 muszą być zawsze umieszczone w widocznym miejscu. Znaki i napisy muszą być czytelne i dobrze widoczne. Zamieszczając je należy odpowiednio dostosować ich wielkość oraz miejsce zamieszczenia do formy materiału, przedmiotu. Nie mogą być umieszczane np. na wewnętrznej, niewidocznej stronie przedmiotów. W przypadku broszur, biuletynów, itp. zamieszczane są na stronie tytułowej (pierwszej stronie okładki), w przypadku ulotek, na pierwszej stronie ulotki. Jeśli przedmiot jest tak mały, że nie można na nim zastosować czytelnych znaków nie można go używać do celów promocyjnych. Celem przedmiotu promocyjnego jest bowiem informowanie o dofinansowaniu projektu ze środków UE i realizowanego programu.

5) Symbol UE i logo/znak PROW 2014-2020 stosowane są w pełnym kolorze na białym tle. Wersje monochromatyczne (odcienie szarości) i achromatyczne (czarne na białym tle) można stosować w sytuacji gdy nie jest możliwe zastosowanie pełnego koloru, np. tłoczenie, grawerowanie, druk w jednym kolorze.

6) Jeśli logo/znak PROW 2014-2020 w pełnym kolorze zamieszczane jest na barwnym tle, należy zastosować biały podlew gwarantujący odpowiednią czytelność znaku. W przypadku, symbolu UE (w pełnym kolorze), jeśli nie ma innego wyboru niż użycie kolorowego tła (materiał na którym jest zamieszczany symbol), należy umieścić wokół flagi biały pasek o szerokości równej 1/25 wysokości tego prostokąta.

7) W zestawie znaków (w poziomie) symbol UE zawsze występuje po lewej stronie, logo PROW 2014-2020 po prawej, pomiędzy nimi inne znaki rozmieszczone w równej odległości. W przypadkach, gdy nie jest możliwe zastosowanie logotypów w poziomie, można je zamieścić w pionie, przy czym symbol UE znajduje się na górze, a logo PROW 2014-2020 na dole.

8) Przy stosowaniu zestawienia kilku znaków i/lub logo należy przestrzegać zasady, że pozostałe logotypy nie mogą być większe od symbolu UE (mierzone wysokością). Mierząc

wysokość symbolu UE nie wlicza się sloganu „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”, lub w przypadku materiałów promocyjnych pełnej nazwy funduszu: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

9) Wizualizacja/ ologowanie to wyodrębniony fragment lub obszar na danym materiale stanowiący zamkniętą całość np. na dolnej części okładki publikacji, gdzie zamieszczone są wszystkie wymagane elementy (symbol UE, logo/ znak KOSW, logo LEADER (jeżeli dotyczy), logo/znak PROW 2014-2020 i tekst). W przypadku wizualizacji niedopuszczalne jest wyodrębnianie jednego z wymaganych logo/znaków poza ten obszar.

10) W zestawieniu znaków nie mogą być umieszczane logotypy wykonawców, którzy wykonują działania w ramach danej operacji, ale którzy nie są beneficjentami.

11) Dozwolone jest umieszczenie logo beneficjenta, partnera KSOW, lokalnej grupy działania, herbu/logo województwa lub gminy pomiędzy znakiem UE i logo PROW 2014-2020.

12) Nie jest wymagane stosowanie wizualizacji na dokumentach związanych z realizacją operacji podawanych do wiadomości publicznej np. dokumentacji przetargowej, jak również innych dokumentach, np. umowach.

13) W zakresie stosowania oznakowania w ramach operacji finansowanych wyłącznie z dwóch funduszy, EFRROW i EFMR ologowanie dla materiałów przedstawianych do publicznej wiadomości, wygląda następująco (występuje tu również logo LEADER, które należy zamieścić w sytuacji gdy dana operacja jest współfinansowana ze środków LEADER):



Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne



Oznakowanie należy stosować na materiałach promocyjnych i informacyjnych.

Przy materiałach informacyjnych (np. publikacje, prezentacje) obowiązkowe jest dodatkowo zamieszczenie, poza powyższymi logo, poniższych elementów:

Institucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Institucja Zarządzająca Programem Operacyjnym „Rybnactwo i Morze” – Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Publikacja opracowana przez ...

Stosowanie ww. wizualizacji na zapytaniach ofertowych, dokumentacji z przeprowadzonych postępowań, na umowach, na pismach i dokumentach jest dobrowolne.

14) Inne sposoby nanoszenia wizualizacji na niestandardowe materiały promocyjne np. wyroby rękodzieła ludowego i/lub produkty inspirowanych polskim folklorem.

Do oznakowania takich materiałów należy stosować zasady przyjęte dla oznakowywania materiałów promocyjnych, tzn. znak UE oraz logo PROW 2014-2020 muszą być zawsze umieszczone w widocznym miejscu. Znaki i napisy muszą być czytelne i dobrze widoczne. Zamieszczając je należy odpowiednio dostosować ich wielkość oraz miejsce zamieszczenia do formy materiału, przedmiotu. Dopuszczalne jest oznakowanie w formie np. wszywki (np. apaszki, koszulki itp.) lub naklejki pod warunkiem spełnienia ww. wymagań.

15) W przypadku realizacji projektów miękkich, tzw. nieinwestycyjnych, obejmujących działania typu: warsztat, szkolenie, konferencja, impreza o charakterze plenerowym, itp., wizualizacje zapewnia się poprzez zamieszczenie w czasie trwania przedsięwzięcia np. plakatu, tablicy, banneru, roll-up'u lub innej formy prezentacji informacji o wsparciu finansowym działania ze środków UE. Na znaku takim (plakat, tablica, roll-up, baner, itp. o minimalnym rozmiarze A3) znajduje się:

- 1) symbol UE,
- 2) slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
- 3) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020,
- 4) informacja o współfinansowaniu ze środków UE, np. „Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020” lub „Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich PROW 2014–2020”,
- 5) logo KSOW,
- 6) logo PROW 2014-2020,
- 7) logo Leader w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader.

Dodatkowo można zamieścić nazwę operacji oraz informacje kto jest beneficjentem. Jednocześnie wizualizacja znajduje się na materiałach i dokumentach przeznaczonych dla uczestników spotkań/ szkoleń, itp.:

- zaświadczenia, certyfikaty, programy szkoleń/warsztatów, listy obecności, itp., poprzez zamieszczenie odpowiednich logo i/ lub znaków oraz sloganu,
- materiały szkoleniowe, prezentacje, itp. poprzez zamieszczenie odpowiednich logo i/ lub znaków, sloganu, odesłania do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020, informacji o współfinansowaniu ze środków UE oraz odesłania do instytucji odpowiedzialnej za treści.

3. Oznaczanie działań informacyjnych i reklamowych.

Tab. 1 Działania informacyjne zawierające informacje merytoryczne:

Lp.	Rodzaj działania	Obowiązkowe elementy do zamieszczenia
1.	Materiały informacyjne prasowe, telewizyjne, internetowe: reklama, artykuł; prezentacja, audycja, program, itp.; (7 elementów)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 3) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 4) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 5) informacja o współfinansowaniu ze środków UE 6) logo KSOW 7) logo PROW 2014-2020

1a.	Materiały informacyjne prasowe, telewizyjne, internetowe: reklama, artykuł; prezentacja, audycja, program, itp.; (8 elementów - w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader) (8 elementów)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 3) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 4) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 5) informacja o współfinansowaniu ze środków UE 6) logo KSOW 7) logo LEADER 8) logo PROW 2014-2020
2.	Materiały informacyjne radiowe: audycja, program, reportaż, itp.; (4 elementy)	1) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 2) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 3) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 4) informacja o współfinansowaniu ze środków UE
3.	Materiały informacyjne w formie publikacji drukowanych (np. broszury, foldery, itp.); (7 elementów)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 3) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 4) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 5) informacja o współfinansowaniu ze środków UE 6) logo KSOW 7) logo PROW 2014-2020
3a.	Materiały informacyjne w formie publikacji drukowanych (np. broszury, foldery, itp.); (8 elementów)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 3) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 4) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 5) informacja o współfinansowaniu ze środków UE 6) logo KSOW 7) logo LEADER 8) logo PROW 2014-2020
4.	Materiały informacyjne w formie elektronicznej, np.: prezentacja, reklama, baner internetowy, itp.; (7 elementów)	1) symbol UE 2) slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 3) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 4) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 5) informacja o współfinansowaniu ze środków UE 6) logo KSOW 7) logo PROW 2014-2020
4a.	Materiały informacyjne w formie elektronicznej, np.: prezentacja, reklama, baner internetowy, itp.; (8 elementów)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 3) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 4) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 5) informacja o współfinansowaniu ze środków UE 6) logo LEADER 7) logo KSOW 8) logo PROW 2014-2020

Tab. 2 Działania reklamowe niezawierające treści merytorycznych:

Lp.	Rodzaj działania	Obowiązkowe elementy do zamieszczenia
1.	Ogłoszenie prasowe; Materiały w formie elektronicznej, np.: reklama, baner internetowy, itp. Materiały promocyjne drukowane; (4 elementy)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” lub odniesienie do nazwy funduszu: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich 3) logo lub znak KSOW 4) logo PROW 2014-2020
1a.	Ogłoszenie prasowe; Materiały w formie elektronicznej, np.:	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” lub odniesienie do nazwy funduszu: Europejski

	reklama, baner internetowy, itp. Materiały promocyjne drukowane; (5 elementów - w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader)	Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich 3) logo lub znak KSOW 4) logo LEADER 5) logo PROW 2014-2020
2.	Materiały promocyjne tzw. gadzety; (4 elementy)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” lub odniesienie do nazwy funduszu: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich 3) logo lub znak KSOW 4) logo lub znak PROW 2014-2020
2a.	Materiały promocyjne tzw. gadzety; (5 elementów)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” lub odniesienie do nazwy funduszu: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich 3) logo lub znak KSOW 4) logo Leader 5) logo lub znak PROW 2014-2020

4. Oznaczanie miejsca realizacji operacji.

1. Do wyliczenia wartości całkowitego wsparcia publicznego w euro stosuje się kurs euro w stosunku do złotego obowiązującego na dzień zawarcia umowy zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych.

2. W sytuacji gdy beneficjent realizuje więcej niż jedną operację może zamieścić jeden tymczasowy billboard dużego formatu, stałą tablicę lub billboard dużego formatu, plakat A3 lub tablicę informacyjną odnoszące się do/zawierające informacje dotyczące wszystkich realizowanych operacji.

3. W przypadku operacji, w których beneficjent zakupił maszyny, urządzenia (mobilne), na sprzęcie takim należy zamieścić na stałe - naklejkę lub tabliczkę zawierającą co najmniej informacje wymagane przy tablicy informacyjnej.

4. Zamieszczony przez beneficjenta tymczasowy billboard dużego formatu, stała tablica lub billboard dużego formatu, plakat A3 lub tablica informacyjna wykonane są w sposób czytelny, z materiałów trwałych.

Tab. 3 Oznaczanie miejsca realizacji operacji

Rodzaj działania	Kogo dotyczy	Termin zamieszczenia i miejsce	Obowiązkowe elementy do zamieszczenia
Tymczasowy billboard dużego formatu	Beneficjenci realizujący operację dofinansowaną ze środków publicznych na kwotę powyżej 500 tys. euro jeśli dotyczy: a) działań w	Bilbord znajduje się w miejscu realizacji operacji (np. miejsce prowadzenia budowy) do momentu zakończenia przedsięwzięcia i zamieszczenia stałej tablicy/ billboardu dużego formatu.	- nazwa operacji, - główny cel operacji, - symbol UE, - slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

	zakresie infrastruktury lub/i b) prac budowlanych.	Beneficjent umieszcza tymczasowy bilbord w miejscu łatwo widocznym i dostępnym dla odbiorców.	- logo PROW 2014-2020, - nazwę działania PROW 2014-2020, w ramach którego realizowana jest operacja, - logo KSOW w przypadku operacji finansowanych ze środków KSOW. Informacje te zajmują przynajmniej 25 % powierzchni bilbord. Do treści obowiązkowej bilbord beneficjent może dodać dodatkowy tekst (nieobowiązkowy) : • nazwę beneficjenta, • adres strony internetowej operacji lub beneficjenta.
Stała tablica lub bilbord dużego formatu	Beneficjenci, którzy zakończyli realizację <u>operacji dofinansowanej na kwotę powyżej 500 tys. euro</u> jeśli dotyczył: a) działań w zakresie infrastruktury lub/i b) prac budowlanych, c) zakupu środków trwałych.	Nie później niż 3 miesiące od dnia zakończenia realizacji operacji. Stałą tablicę/bilbord beneficjent umieszcza w miejscu łatwo widocznym i dostępnym dla odbiorców. Stałe tablice można zamieszczać np. przy wejściu do budynku.	- nazwa operacji, - główny cel operacji, - symbol UE, - slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”. - logo PROW 2014-2020, - nazwę działania PROW 2014-2020, w ramach którego realizowana jest operacja. - logo KSOW w przypadku operacji finansowanych ze środków KSOW. Informacje te zajmują przynajmniej 25 % powierzchni stałej tablicy/bilbord dużego formatu. Do treści obowiązkowej bilbord beneficjent może dodać dodatkowy tekst (nieobowiązkowy) : • nazwę beneficjenta, • adres strony internetowej operacji lub beneficjenta.
Plakat A3 lub tablica informacyjna	Beneficjenci operacji na <u>kwotę dofinansowania powyżej 50 tys. euro</u>	Beneficjent umieszcza plakat A3 lub tablicę w miejscu łatwo widocznym i dostępnym dla odbiorców, w okresie realizacji operacji. Można zamieścić np. przy wejściu do budynku, w którym beneficjent ma swoją siedzibę. Jeśli działania związane z realizacją operacji odbywają się w kilku budynkach, plakaty/ tablice powinny zostać umieszczone w każdym z nich.	- informacja na temat operacji (np. nazwa operacji), - nazwa działania PROW 2014-2020, w ramach którego realizowana jest operacja, - znak Unii Europejskiej, - slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”. - logo PROW 2014-2020, - logo KSOW w przypadku operacji finansowanych ze środków KSOW. Informacje te zajmują przynajmniej 25 % powierzchni tablicy. Do treści obowiązkowej tablicy beneficjent może dodać dodatkowy tekst (nieobowiązkowy): - nazwa beneficjenta, - adres strony internetowej operacji lub beneficjenta, lub - wartość operacji lub uzyskane dofinansowanie (w przypadku operacji zakończonych).
Strona internetowa	Strona internetowa beneficjenta do użytku profesjonalnego, jeżeli taka istnieje (główna strona beneficjenta lub podstrona dotycząca operacji).	W miejscu widocznym. Logo Unii Europejskiej na stronach internetowych zawsze musi występować w pełnej wersji kolorystycznej. Sytuacją wyjątkową dopuszczającą zastosowanie logo UE w wersji achromatycznej (czerni i biel) bądź monochromatycznej (odcienie	- krótki opis operacji, w którym beneficjent informuje o operacji i pomocy otrzymanej z EFRROW (slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”) wskazując jednocześnie jej cele i wyniki, - symbol UE, - logo PROW 2014-2020, - logo KSOW w przypadku operacji

		szarości), jest okres żaloby narodowej.	<p>finansowanych ze środków KSOW. Informacje te zajmują przynajmniej 25 % powierzchni strony (widocznej na ekranie bezpośrednio po wejściu użytkownika na stronę bez konieczności przewijania strony w dół).</p> <p>Opis operacji można przedstawić następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cel operacji, - planowane/przewidywane wyniki operacji/ efekty, - tytuł/nazwa operacji, - nazwa działania PROW 2014-2020, w ramach którego realizowana jest operacja. <p>Do treści obowiązkowej beneficjent może dodać dodatkowy tekst (nieobowiązkowy):</p> <ul style="list-style-type: none"> - wartość operacji lub - wartość uzyskanego dofinansowania.
--	--	---	---

5. Sposób oznaczenia obowiązkowych elementów

Tab. 4 Działania informacyjne zawierające informacje merytoryczne.

Lp.	Rodzaj działania	Obowiązkowe elementy do zamieszczenia	Sposób oznaczenia obowiązkowych elementów
1.	Materiały informacyjne prasowe, telewizyjne, internetowe: reklama, artykuł; prezentacja, audycja, program, baner, itp.; (7 elementów)	<ol style="list-style-type: none"> 1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 3) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 4) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 5) informacja o współfinansowaniu ze środków UE 6) logo KSOW 7) logo PROW 2014-2020 	Sposób oznaczenia może mieć formę tablicy/kadru zamieszczonego na początku lub na końcu materiału lub w trakcie trwania materiału, z czasem emisji nie krótszym niż 3 sekundy.
1a.	Materiały informacyjne prasowe, telewizyjne, internetowe: reklama, artykuł; prezentacja, audycja, program, baner, itp.; (8 elementów - w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader)	<ol style="list-style-type: none"> 1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 3) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 4) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 5) informacja o współfinansowaniu ze środków UE 6) logo KSOW 7) logo Leader 8) logo PROW 2014-2020 	Sposób oznaczenia może mieć formę tablicy/kadru zamieszczonego na początku lub na końcu materiału lub w trakcie trwania materiału, z czasem emisji nie krótszym niż 3 sekundy.
2.	Materiały informacyjne radiowe: audycja, program, reportaż, itp.; (4 elementy)	<ol style="list-style-type: none"> 1) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 2) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 3) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 4) informacja o współfinansowaniu ze środków UE. 	Jedyną formą jest przeczytanie tekstu przez lektora na początku lub na końcu materiału lub w trakcie trwania materiału, z czasem emisji wystarczającym na wyraźne i czytelne przekazanie elementów.
3.	Materiały informacyjne w formie publikacji drukowanych (np. broszury, foldery, itp.);	<ol style="list-style-type: none"> 1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 3) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 	W przypadku publikacji materiałów informacyjnych, np.: broszur, folderów, podręczników, newsletterów, itp. elementy należy zamieścić na pierwszej stronie okładki, w przypadku ulotek informacyjnych na pierwszej stronie ulotki.

	(7 elementów)	4) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 5) informacja o współfinansowaniu ze środków UE 6) logo KSOW 7) logo PROW 2014-2020	
3a.	Materiały informacyjne w formie publikacji drukowanych (np. broszury, foldery, itp.); (8 elementów - w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 3) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 4) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 5) informacja o współfinansowaniu ze środków UE 6) logo KSOW 7) logo Leader 8) logo PROW 2014-2020	W przypadku publikacji materiałów informacyjnych, np.: broszur, folderów, podręczników, newsletterów, itp. elementy należy zamieścić na pierwszej stronie okładki, w przypadku ulotek informacyjnych na pierwszej stronie ulotki.
4.	Materiały informacyjne w formie elektronicznej, np.: prezentacja, reklama, baner internetowy, filmy, programy itp.; (7 elementów)	1) symbol UE 2) slogan „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 3) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 4) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 5) informacja o współfinansowaniu ze środków UE 6) logo KSOW 7) logo PROW 2014-2020	Forma oznakowania np. tablica/kadr zamieszczony na początku lub na końcu materiału lub w trakcie trwania materiału, z czasem emisji nie krótszym niż 3 sekundy.
4a.	Materiały informacyjne w formie elektronicznej, np.: prezentacja, reklama, baner internetowy, itp.; (8 elementów)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” 3) odesłanie do instytucji odpowiedzialnej za treść 4) odesłanie do Instytucji Zarządzającej PROW 2014-2020 5) informacja o współfinansowaniu ze środków UE 6) logo PROW 2014-2020 7) logo Leader 8) logo KSOW	Forma oznakowania np. tablica/kadr zamieszczony na początku lub na końcu materiału lub w trakcie trwania materiału, z czasem emisji nie krótszym niż 3 sekundy.

Tab. 5 Działania reklamowe.

Lp.	Rodzaj działania	Obowiązkowe elementy do zamieszczenia	Sposób oznaczenia obowiązkowych elementów
1.	Ogłoszenie prasowe; (4 elementy)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” lub odniesienie do nazwy funduszu: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	Oznakowanie bezpośrednio pod/nad informacją/ogłoszeniem.
	Materiały w formie elektronicznej, np.: reklama, baner internetowy, itp. (4 elementy)	3) logo lub znak KSOW	Sposób oznaczenia może mieć formę tablicy/kadru zamieszczonego na początku lub na końcu materiału lub w trakcie trwania materiału, z czasem emisji nie krótszym niż 3 sekundy.
	Materiały drukowane; (4 elementy)	4) logo PROW 2014-2020	W przypadku druku należy zamieścić w widocznym miejscu materiału.
1a.	Informacja / ogłoszenie prasowe; (5 elementów - w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” lub odniesienie do nazwy funduszu: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	Oznakowanie bezpośrednio przy informacji/ogłoszeniu.

	Materiały w formie elektronicznej, np.: reklama, baner internetowy, itp. (5 elementów - w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader)	3) logo PROW 2014-2020 4) logo Leader 5) logo lub znak KSOW	Sposób oznaczenia może mieć formę tablicy/kadru zamieszczonego na początku lub na końcu materiału lub w trakcie trwania materiału, z czasem emisji nie krótszym niż 3 sekundy.
	Materiały drukowane; (5 elementów - w przypadku działań angażujących środki finansowe w ramach Leader)		W przypadku druku należy zamieścić w widocznym miejscu materiału.
2.	Materiały promocyjne radiowe: reklama (1 element)	„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.	Jedyną formą jest przeczytanie tekstu przez lektora na początku lub na końcu materiału lub w trakcie trwania materiału, z czasem emisji wystarczającym na wyraźne i czytelne przekazanie elementu.

Materiały promocyjne

1.	Materiały promocyjne tzw. gadżety; (4 elementy)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” lub odniesienie do nazwy funduszu: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich 3) logo lub znak KSOW, w przypadku operacji finansowanych ze środków KSOW. 4) logo lub znak PROW 2014-2020
1a.	Materiały promocyjne tzw. gadżety; (5 elementów)	1) symbol UE 2) „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” lub odniesienie do nazwy funduszu: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich 3) logo lub znak KSOW, w przypadku projektów/operacji finansowanych ze środków KSOW. 4) logo Leader 5) logo lub znak PROW 2014-2020

Elementy wizualizacji muszą być widoczne bezpośrednio, na zewnętrznej stronie materiału. Jeżeli materiał promocyjny znajduje się w opakowaniu, np. pudełko, etui, torba, itp., opakowanie należy oznakować, tak jak materiał promocyjny.

W sytuacji jeśli wielkość powierzchni na której mają być zamieszczone elementy wizualizacji nie pozwala zachować czytelności logo PROW 2014-2020 należy na danym przedmiocie umieścić symbol UE z odniesieniem do nazwy funduszu: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz znak graficzny PROW 2014-2020.

Wszystkie oznaczenia na materiałach promocyjnych powinny być wykonane w sposób trwały, trudny do usunięcia.

Beneficjenci mogą przygotowywać materiały promocyjne pod pięcioma warunkami:

- 1) są ujęte w budżecie operacji i stanowią jedną ze składowych operacji (aby mogły być kwalifikowalne),
- 2) musi zostać ściśle określona grupa odbiorców (zgodnie z planem promocji projektu, jeśli plan taki istnieje),
- 3) powinny w jakiś sposób nawiązywać do charakteru operacji (np. w przypadku szkoleń mogą być to długopisy i notesy dla uczestników, itp.),
- 4) muszą być dostosowane i przydatne dla danej grupy odbiorców,
- 5) musi zostać uwzględniony sposób ich dystrybucji/emisji,
- 6) materiały promocyjne nie są realizowane jako samodzielna operacja.

Nie rekomendowane jest wykonanie i dystrybucja materiałów promocyjnych do promocji operacji. Materiały takie mogą być wyłącznie elementem wspierającym w operacji.